

POSTANOWIENIE

Dnia 18 sierpnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w osobie sędziego SA Urszuli Iwanowskiej, po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2014 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,

na skutek zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 maja 2014 r., sygn. akt IV U 230/14,

postanawia: oddalić zażalenie.

SSA Urszula Iwanowska

UZASADNIENIE

M. K. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 15 stycznia 2014 r., którą odmówiono mu przyznania dalszego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Pismem z dnia 10 kwietnia 2014 r. ubezpieczony wystąpił o przyznanie pełnomocnika z urzędu ze względu na stan zdrowia oraz na bardzo zły stan majątkowy.

Postanowieniem z dnia 26 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił wniosek ubezpieczonego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Sąd pierwszej instancji przywołując treść art. 117 § 1 k.p.c. wskazał, że ubezpieczony nie spełnia ustawowych przesłanek decydujących o przyznaniu pełnomocnika z urzędu. Sąd Okręgowy stwierdził, że sytuacja materialna ubezpieczonego jest dość trudna, bowiem utrzymuje się on z zasiłku dla bezrobotnych w kwocie 900 zł. Jednak gospodarstwo domowe prowadzi wraz z żoną, która pracuje na pełnym etacie, co oznacza, że zarabia co najmniej najniższe wynagrodzenie. Sąd pierwszej instancji podkreślił, że oprócz kwestii materialnych, istotne znaczenie dla ustanowienia pełnomocnika z urzędu ma spełnienie przesłanki w postaci znacznego skomplikowania prawnego problemu będącego przedmiotem orzekania oraz zaradności procesowej strony ubiegającej się o przyznanie pomocy prawnej z urzędu, a także od jej zorientowania w sprawie. W ocenie sądu pierwszej instancji, ubezpieczony tego warunku bezwzględnie nie spełnił. Sąd Okręgowy miał na uwadze, że spór w sprawie dotyczy ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a sprawa nie jest skomplikowana pod względem prawnym ani też procesowym. Zdaniem tego sądu ubezpieczony w sposób czytelny redaguje pisma procesowe i podejmuje właściwie merytoryczną obronę swojego stanowiska w sprawie. Zatem, nie sposób – według Sądu Okręgowego – przyjąć, że ubezpieczony jest osobą nieporadną, wymagającą pomocy, co legło u podstaw odmowy ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

Z powyższym postanowieniem Sądu Okręgowego w Koszalinie nie zgodził się M. K., który w złożonym zażaleniu wniósł o ustanowienie pełnomocnika z urzędu wskazując, że jest nieporadny, potrzebuje pomocy przy sporządzaniu pism procesowych i dotychczas pomoc taką otrzymywał od innych osób. Skarżący podkreślił swoją złą sytuację zdrowotną i materialną podnosząc, że z powodu złego stanu zdrowia ma trudności z samodzielnym formułowaniem myśli oraz że może on spowodować trudności z dojazdem na czas do sądu. Ubezpieczony wskazał również, że jego wspólny z żoną dochód obciążony jest zajęciem komorniczym w kwocie 20 tys. zł.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że zgodnie z art. 117 § 5 k.p.c. sąd uwzględnia wnioski o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. W orzecnictwie od lat utrwalony jest pogląd, podzielany także przez Sąd Apelacyjny, że potrzeba taka nie zachodzi, jeżeli sprawa jest nieskomplikowana pod względem prawnym i faktycznym, a strona sama potrafi sobie poradzić w prowadzeniu procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1974 r., II CZ 94/74, LEX nr 7511). Nadto w orzecnictwie przyjmuje się, że udział fachowego pełnomocnika w sprawie będzie potrzebny zazwyczaj wtedy, gdy strona wnosząca o jego ustanowienie jest nieporadna, ma trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych albo gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2005 r., III CK 533/04, LEX nr 197647 i z dnia 19 lutego 2010 r., IV CSK 318/09, LEX nr 678016).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie prawidłowo ocenił wniosek ubezpieczonego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Analiza treści odwołania i kolejnych pism procesowych skarżącego zarówno w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, jak i na etapie postępowania zażaleniowego, jednoznacznie wskazuje, że ubezpieczony ma świadomość przedmiotu postępowania sądowego, w sposób jasny i zrozumiały formułuje swoje żądania i je uzasadnia, mimo zgłaszanych schorzeń i dolegliwości. Nadto dotychczasowe czynności podejmowane przez ubezpieczonego wskazują, że posiada on wystarczającą orientację prawną w zakresie objętym przedmiotem sporu oraz potrafi w sposób przejrzysty i zrozumiały artykułować, i uzasadniać swoje stanowisko. Zdaniem Sądu Apelacyjnego oznacza to, że wbrew twierdzeniom skarżącego posiada on znajomość sprawy w stopniu pozwalającym na samodzielny w niej udział, bez konieczności pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

Jednocześnie podkreślić należy, że również sam przedmiot sporu nie należy do spraw o dużym stopniu skomplikowania prawnego. W sprawach o rentę z tytułu niezdolności do pracy podstawową kwestią podlegającą badaniu przez sąd jest stan zdrowia ubezpieczonego aktualny na dzień wydania zaskarżonej decyzji ZUS. W związku z tym, podstawowym dowodem w tego typu sprawach jest dokumentacja medyczna przedłożona przez strony oraz dowód z opinii biegłego lekarza z dziedziny adekwatnej do schorzeń występujących u ubezpieczonego. Przy czym, ubezpieczony może zgłaszać zastrzeżenia do poszczególnych opinii, czy składać wnioski o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnych biegłych. Jednak kluczową kwestią pozostaje ustalenie jego stanu zdrowia na dzień wydania zaskarżonej decyzji, a w niniejszej sprawie z uwagi na fakt, że M. K. pobierał rentę do dnia 30 listopada 2013 r., ustalany jest jego stan zdrowia po tym dniu, czyli na dzień 1 grudnia 2013 r. Rozstrzygnięcie sprawy nie wymaga więc od ubezpieczonego specjalistycznej wiedzy prawniczej, a wyłącznie przedstawienia sądowi dokumentacji dotyczącej stanu zdrowia, względnie stawienia się na badania. Ponadto podkreślić trzeba, że ubezpieczony w sposób zrozumiały przedstawia stan faktyczny, o który opiera żądanie, a ocena prawna tego stanu faktycznego należy do kompetencji sądu.

Należy również wskazać, że także stan zdrowia ubezpieczonego nie jest wystarczającą przesłanką do ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Ubezpieczony cierpi bowiem na schorzenia kręgosłupa i związany z tym zespół bólowy kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego oraz zmiany zwyrodnieniowo-dyskopatyczne kręgosłupa szyjnego z okresowym zespołem bólowym. Natomiast nic nie wskazuje na to, aby ubezpieczony cierpiał na zaburzenia świadomości, utratę pamięci czy też miał trudności w skupieniu uwagi, które mogłyby rzutować na zdolność obrony praw w toku procesu sądowego. Należy ponadto wskazać, że nawet zaburzenia psychiczne, zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem, nie stanowią przesłanki do ustanowienia obligatoryjnie pełnomocnika z urzędu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1997 r. II UKn 404/07, OSNP 1998/21/641; z dnia 19 czerwca 1998 r., II UKN 102/98, OSNP 1999/12/408, postanowienie tego Sądu z dnia 18 października 2011 r., III UZ 24/11, LEX nr 1129130).

Dalej trzeba podkreślić, że Sąd Okręgowy prawidłowo zwrócił uwagę, iż sama sytuacja materialna ubezpieczonego nie stanowi przesłanki przyznania pełnomocnika z urzędu, skoro przytoczony wyżej art. 117 § 5 k.p.c. jednoznacznie wskazuje, że udział pełnomocnika w sprawie musi być potrzebny.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że w sprawie, na obecnym etapie postępowania, nie zachodzi potrzeba ustanowienia dla ubezpieczonego pełnomocnika z urzędu.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c., zażalenie, jako nieuzasadnione, oddalił w całości.

SSA Urszula Iwanowska